

**Kadernota Openbare Ruimte
Voor Wegen, Riolering en
Groen/Spelen
gemeente Rheden
*Beheer 2013-2016***

revisie 11
19 december 2012

auteur(s)
Jessica Ruijs
Jetze Kamerling
Simon Megens

Datum van uitgave:
6 december 2012

Inhoud

	blz.
<u>Inleiding.....</u>	<u>2</u>
<u>Rol gemeenteraad, college en kadernota</u>	<u>3</u>
<u>Beleidskaders en uitgangspunten.....</u>	<u>7</u>
<u>Evaluatie huidig beheer</u>	<u>12</u>
<u>Koers: duurzame en veilige openbare ruimte met beheersbare risico's.....</u>	<u>17</u>
<u>Bijlagen en achtergronddocumenten.....</u>	<u>22</u>

Inleiding

Elke gemeente in Nederland heeft de wettelijke verantwoordelijkheid voor het onderhoud aan de openbare ruimte, de wegen, de riolering en het openbaar groen. De gemeente Rheden geeft hieraan vorm in Systematische Beheer- en Onderhoudsplannen, verkort SBO's genoemd. Hierin werden kaders, budgetten, scenario en technische onderbouwing op disciplinair niveau uiteengezet.

Het SBO-Wegen, het SBO-Groen en het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) zijn toe aan actualisatie. Voorgesteld wordt om dit op integrale wijze aan te pakken en vorm te geven in nieuwe gemeentelijke beheerplannen, waarbij allereerst kaders, ambitieniveau en bijbehorende budgetten worden vastgesteld. De integrale aanpak levert synergievoordelen op en is een belangrijke voorwaarde om effectief en efficiënt te kunnen werken. De kaders, het ambitieniveau, de bijbehorende budgetten en de implementatie van de nieuwe beheerplannen zijn uitgewerkt in deze Kadernota. Het SBO-Openbare verlichting maakt op dit moment geen onderdeel uit van de kadernota. De reden hiervoor is dat, met name door de grootschalige vervanging op dit moment het beheerplan niet geactualiseerd hoeft te worden. Met de volgende actualisatie, over 4 jaar, zal deze wel deel uit gaan maken.

1.1 Doel Kadernota

Deze Kadernota maakt de kaders en budgetten voor het integraal beleid inzichtelijk op basis van kwalitatieve ambities voor het onderhoud aan wegen, riolering en openbaar groen inclusief speelvoorzieningen. In de nota staan bestaande en nieuwe beleidskaders genoemd.

De Kadernota wordt ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd. Op basis van de Kadernota maakt de gemeenteraad van Rheden een onderbouwde keuze voor integraal beleid en beheer van de openbare ruimte. De gemeenteraad legt hiermee het beleid, de kwaliteit en bijbehorende budgetten voor de komende vier jaar vast.

De Kadernota vormt vervolgens de basis om het beleid uit te werken tot concreet beheer in de nieuwe gemeentelijke beheerplannen (voorheen SBO's). Deze beheerplannen zullen door het college worden vastgesteld.

1.2 Scope Kadernota

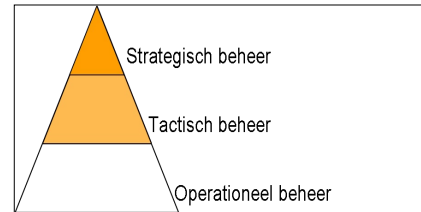
Deze Kadernota beschrijft de koers voor het beheer en onderhoud van de wegen, riolering en groen inclusief spelen in de komende vijf jaar in grote lijnen. Dit omvat de hiervoor benodigde beleidskaders en uitgangspunten.

Daarnaast geeft de Kadernota een beeld van de huidige stand van zaken en gaat daarbij in op de huidige kwaliteit, het huidige budget en de organisatie op dit moment.

Rekening houdend met de beleidskaders en de evaluatie van het huidige beheer en onderhoud, is de koers voor de komende jaren vervolgens op hoofdlijnen uitgewerkt in een kwaliteitsbeeld en de financiering en implementatie hiervan.

Rol gemeenteraad, college en kadernota

Beleed en beheer voor de openbare ruimte wordt op verschillende niveaus gemaakt, uitgewerkt en uitgevoerd. De Kadernota acteert op **strategisch niveau**. Hierin worden kaders en budgetten op hoofdlijnen vastgelegd door de gemeenteraad. Dit document geeft richting aan het gezamenlijke doel van de verschillende disciplines binnen het beheer van de openbare ruimte, namelijk: integrale afstemming tussen de verschillende disciplinaire gemeentelijke beheerplannen zodat de afgesproken kwaliteit van de openbare ruimte zo optimaal mogelijk kan worden gerealiseerd.

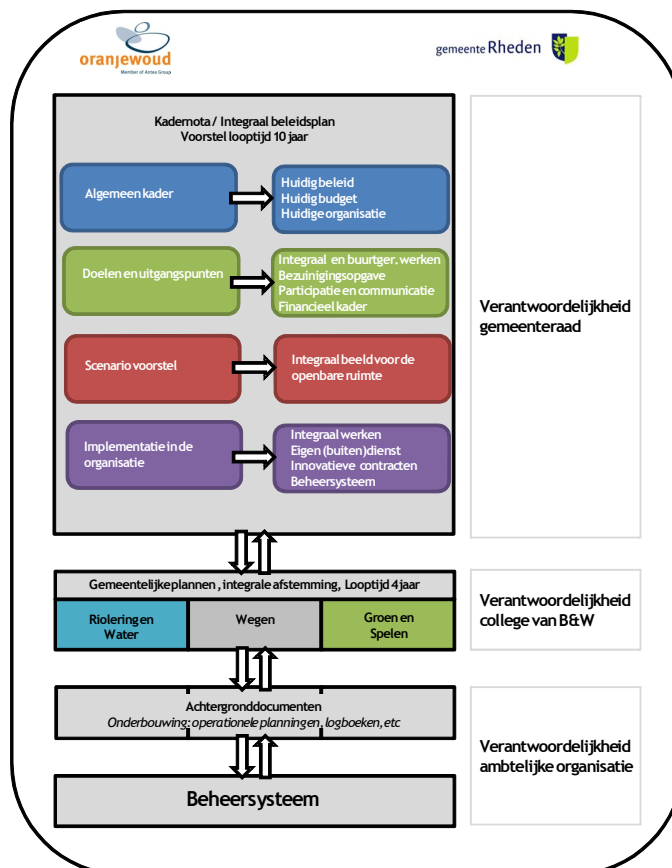
Beheren op verschillende niveaus

De gemeentelijke beheerplannen maken op **tactisch beheerniveau** de invulling van beleid naar beheer en omvatten het planmatig onderhoud dat nodig is om de openbare ruimte op het afgesproken kwaliteitsniveau in stand te kunnen houden. De gemeentelijke beheerplannen vallen onder de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders.

Op **operationeel beheerniveau** wordt de praktische vertaling van de gemeentelijke plannen naar beheer en uitvoering technisch uitgewerkt in onder andere werkplannen en contracten. De organisatie/afdelingen functioneren op dit niveau.

1.3 Gemeenteraad

In 2000 zijn de verschillende SBO's voor onder andere wegen en groen ieder apart, in aparte trajecten, aan de gemeenteraad voorgelegd.

In 2007 zijn deze SBO's vernieuwd en opnieuw aan de gemeenteraad aangeboden. Ditmaal zijn sectorale plannen tegelijkertijd vastgesteld. Hiermee is een efficiëntieslag gemaakt om de werkzaamheden en projecten die uit de SBO's voortvloeien integraal uit te kunnen voeren.

Hierop terugkijkend heeft de gemeenteraad in feite de taak/verantwoordelijkheid van het college overgenomen.

Om enerzijds de kaderstellende rol van de gemeenteraad een duidelijke plaats te geven en anderzijds maximale samenhang tussen de afzonderlijke beheerplannen te realiseren, is gekozen voor een integrale Kadernota met daarnaast sectorale gemeentelijke beheerplannen. Nu kaders integraal vaststellen om van daaruit beheerplannen vast te kunnen stellen.

*Processchema Kadernota: Het schema geeft de aanpak van het vooronderzoek weer, waarin de Kadernota, de kaders en de gemeentelijke plannen tot stand zijn gekomen.
Daarnaast zijn de verantwoordelijkheden op de verschillende beheerniveaus weergegeven.*

In de Kadernota worden de kaders het integraal beheer van de openbare ruimte benoemd op strategisch niveau. De Kadernota wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin komen de volgende zaken aan bod:

- Wetten, beleid en richtlijnen;
- kwaliteitsambities/ -scenario
- Bijbehorende budgetten

1.4 College

Passend binnen de kaders zoals opgenomen in de Kadernota zal de gekozen koers op tactisch niveau worden uitgewerkt in gemeentelijke beheerplannen. De gemeentelijke beheerplannen vallen onder de verantwoordelijkheid van het college van burgemeesters en wethouders en zullen door het college worden vastgesteld.

Daarnaast zal het college hierover jaarlijks rapporteren richting de gemeenteraad, waarin het college verantwoording aflegt over de resultaten in relatie tot de kwaliteitsafspraken, over de doelmatige besteding van het budget en over effectief en efficiënt beheer van de openbare ruimte.

De gemeentelijke beheerplannen omvatten de hoofdlijnen voor het regulier onderhoud (dagelijks en groot onderhoud). Hierbij wordt gezocht naar integrale afstemming tussen de disciplines en is er ruimte voor details en differentiatie. In totaal worden er op basis van de Kadernota drie gemeentelijke beheerplannen opgesteld:

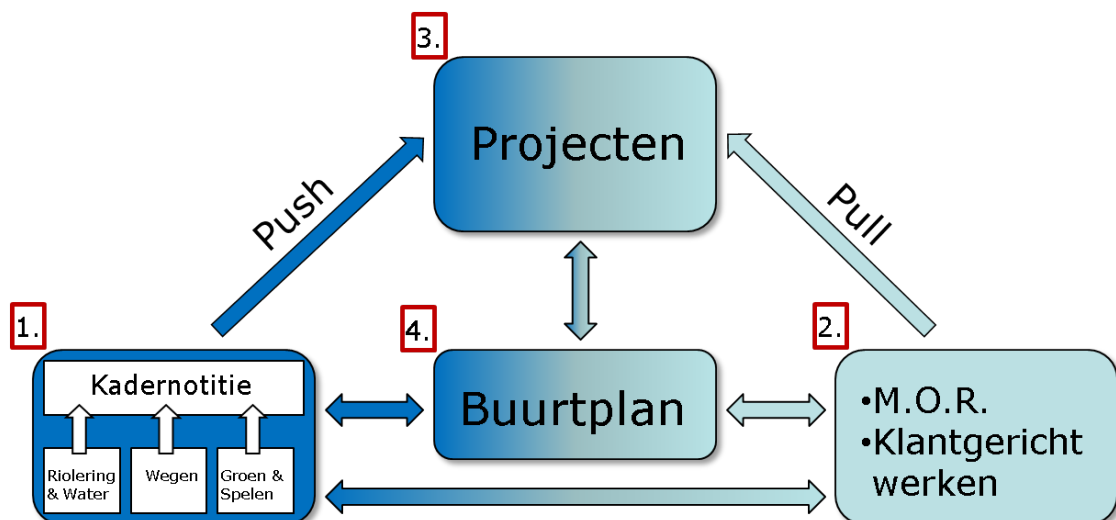
- Wegen: Gemeentelijk Wegenplan 2013-2017
- Groen en Spelen: Gemeentelijk Groen- en Spelenplan 2013-2017
- Riolering en Water: Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2013-2017

1.5 Kadernota en beheer openbare ruimte

De ambtelijke organisatie voert de gemeentelijke beheerplannen vervolgens doelmatig en op effectieve en efficiënte wijze uit. De input voor de jaarlijkse rapportage zal voortkomen vanuit de resultaten geleverd door de organisatie.

In de kadernota is uitgegaan van de integrale afstemming van de beheerplannen voor wegen, riolering en groen (incl. spelen). In onderstaand schema zijn plaats, samenhang, relaties en invloeden van de kadernota op het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in beeld gebracht.

De Kadernota vormt samen met de onderliggende beheerplannen de basis voor het regulier beheer en onderhoud van de openbare ruimte. De feitelijkheden vanuit de beheerplannen en de input van burgers komen samen in projecten en buurtplannen.

Positie Kadernotitie binnen beheer en onderhoud gemeente Rheden.

1. Kadernotitie

Vanuit de kadernotitie worden via de beheerplannen (voorheen SBO's) projecten geformuleerd. Deze projecten worden bepaald op basis van inspecties en op basis van de verschillende onderhoudscycli. Dit wordt de 'push-kant' genoemd, omdat hieronder wettelijke verplichtingen liggen en/of vanuit de zorgplicht vanuit de gemeente noodzakelijk zijn.

2. M.O.R. en klantgericht werken

De meldingen openbare ruimte (MOR) en het klantgericht werken vanuit de gemeente (gastheren in de buurten) vormen input voor projecten binnen de openbare ruimte. Dit zijn bijvoorbeeld wensen, meldingen of suggesties van inwoners van de gemeente Rheden. Deze worden in een aantal gevallen vertaald in projecten. Dit wordt de 'pull-kant' genoemd aangezien het hier om de vraagkant gaat vanuit de inwoners.

3. Projecten

De projecten die worden uitgevoerd op het gebied van beheer openbare ruimte worden bepaald door zowel de kadernotitie met daaronder de beheerplannen als de vragen vanuit de inwoners van de gemeente Rheden.

4. Buurtplan

Het buurtplan is het 'centre-point' waarin alles samenkomt. In het buurtplan komen de projecten te staan die voortkomen uit zowel de beheerplannen (1) als vragen vanuit de inwoners (2). Het buurtplan probeert ook de 'push' en 'pull' kant aan elkaar te koppelen door vragen van inwoners in te passen in projecten die vanuit de beheerplannen op stapel staan. In het buurtplan komt vervolgens te staan welke projecten er de komende 2 jaren worden uitgevoerd in een buurt.

Beleidskaders en uitgangspunten

Het voorstel is de huidige koers en beleid ten aanzien van het beheer van de openbare ruimte te continueren. De belangrijkste wettelijke beleidskaders en uitgangspunten die hier een rol bij spelen en die nodig zijn voor de integrale uitwerking van de nieuwe gemeentelijke beheerplannen, zijn in dit hoofdstuk opgenomen. De hier genoemde kaders en uitgangspunten vormen samen met de huidige situatie (zie hoofdstuk 4) de input voor het opstellen van de voorgestelde kwaliteitsambities (zie hoofdstuk 5).

1.6 Algemene kaders

De gemeente Rheden wil een groene, veilige en verantwoordelijke gemeente zijn. Daarbij horen een aantal algemene uitgangspunten die de gemeente onderschrijft:

- Rheden streeft naar een veilige, leefbare en duurzame samenleving/ leefomgeving.
- Duurzaam behoud van natuur en landschap en het authentieke karakter van de dorpen
- In de toekomst ligt er meer verantwoordelijkheid bij de mensen zelf. De gemeente is niet meer op alles aanspreekbaar. De gemeente blijft verantwoordelijkheid nemen als het gaat om het gemeenschappelijk belang.
- Rheden werkt efficiënt en effectief. De gemeente werkt samen met andere gemeentes en organisaties waar dat kan, en richt haar dienstverlening beter in. Rheden kiest voor een compacte organisatie die meer gericht is op regisseren dan op uitvoeren.

Daarnaast heeft de gemeente in eerdere beleidsstukken een aantal algemene kaders en uitgangspunten vastgesteld die van toepassing zijn op het beheer van de openbare ruimte:

Kader	Taakstellingen/ verplichtingen openbaar beheer
Minderen met beleid	Bezuinigingsopgave vanaf 2012 en verder:
Leidende principes	<i>Klant staat centraal</i> <i>Integraal werken</i> <i>Kwetsbaarheid organisatie reduceren</i>
Leidraad co-producen	<i>Burgerparticipatie bij uitvoering projecten in de openbare ruimte</i>
Rheden CO ₂ neutraal	<i>In 2040 is Rheden CO₂-neutraal</i> <i>Uit het oogpunt van duurzaamheid en milieu kiest Rheden voor duurzame materialen.</i>
Organisatievisie Rheden	<i>De gemeente Rheden is een betrouwbare en slagvaardige partner</i>

Wij hanteren bij de planning en uitvoering van onze taken een aantal algemene uitgangspunten. Deze zijn op dit moment niet allen vastgelegd in beleidstukken maar worden in de praktijk al jaren toegepast.

Kader/ uitgangspunt	Taakstellingen/verplichtingen openbaar beheer
Samenwerking andere partijen	Waar noodzakelijk wordt samengewerkt/overlegd met andere partijen (bijvoorbeeld de Waterschappen, Rijkswaterstaat, andere gemeentes en woningbouwcorporaties). Per partij wordt bepaald welke rol zij krijgen in het project.
Kwaliteit boven kwantiteit	Samen streven naar kwaliteit en optimaal behoud van voorzieningen.

Integraal werken	Kijken naar kansen en mogelijkheden voor de totale openbare ruimte en streven naar zo min mogelijk sectorale plannen. De integrale werkwijze levert synergie, effectiviteit- en kostenvoordeel op. Vervangingswerkzaamheden (rehabilitatie) worden integraal uitgevoerd.
Disciplineoverschrijdende kostenposten	Een aantal kostenposten maakt onderdeel uit van verschillende disciplines (bijvoorbeeld onkruidbestrijding, straatvegen en het onderhouden van zandwegen) hier moet aandacht voor zijn bij het uitwerken van de gemeentelijke beheerplannen.
Duikers	Maken onderdeel uit van het gemeentelijk rioleringsplan

1.7 Specifieke kaders

Naast de algemene kaders gelden bij de uitwerking van deze Kadernota tot specifieke gemeentelijke beheerplannen een aantal specifieke wettelijke en beleidskaders voor de verschillende disciplines: riolering en water, wegen en groen.

Wettelijk kader Riolering en Water	Taakstellingen/ verplichtingen	Implementatie in Gemeentelijk Rioleringsplan
Europese kaderrichtlijn Water	Uitvoeren maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit	<i>Gemeente en waterschap dienen gezamenlijk afspraken te maken over de na te streven doelen en de wijze waarop deze bereikt worden. De maatregelen die de gemeente moet treffen worden in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) opgenomen.</i>
Waterwet	Samenwerken aan een samenhangend waterbeheer.	<i>In het vGRP worden de activiteiten in het waterbeheer tussen gemeenten en waterkwaliteitsbeheerder (waterschappen en Rijkswaterstaat) afgestemd en geborgd.</i>
	Zorgplicht voor doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater	<i>Het vGRP geeft aan op welke wijze de hemelwaterzorgplicht wordt ingevuld conform het door de raad vastgestelde ambitieniveau (Basis).</i>
	Zorgplicht voor voorkomen/beperken van schade door grondwateroverlast	<i>Het vGRP geeft aan op welke wijze de grondwaterzorgplicht wordt ingevuld conform het door de raad vastgestelde ambitieniveau (Basis).</i>
Wet milieubeheer	Zorgplicht voor inzameling en transport van afvalwater	<i>Dit vGRP geeft aan op welke wijze de afvalwaterzorgplicht wordt ingevuld.</i>
	Planverplichting opstellen GRP.	<i>Met het opstellen en vaststellen van dit vGRP wordt invulling gegeven aan de planverplichting. In dit kader wordt het vGRP ook voorgelegd aan het waterschap en Rijkswaterstaat.</i>
	Lozingseisen hemel- en grondwater	<i>Dit vGRP vormt het platform voor het maken van afspraken en het eventueel opstellen van protocollen en/of verordeningen waarin is vastgelegd hoe particulieren het van hemel- en grondwater op eigen terrein moeten verwerken en de wijze waarop dit water aangeleverd wordt aan de gemeente.</i>

Gemeentewet	Rioolheffing	<i>Het vGRP geeft aan welke kosten toegerekend worden aan de rioolheffing en op welke wijze de rioolheffing wordt doorbelast aan de bewoners en ondernemers Rheden.</i>
Besluit lozen buiten inrichtingen	Lozingen vanuit gemeentelijke voorzieningen	<i>In het vGRP wordt aangegeven hoe omgegaan wordt met lozingen vanuit gemeentelijke voorzieningen.</i>
Wet op de Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten	Vastleggen gegevens kabels en leidingen	<i>In het vGRP worden de kaders vastgelegd voor de registratie van de kabels- en leidingen.</i>
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)	Vergunningverlening indirecte lozingen	<i>Het vGRP vormt het platform voor het maken van afspraken en het eventueel opstellen van protocollen en/of verordeningen waarin is vastgelegd welke eisen er gelden voor lozingen op de riolering.</i>
Bestuursakkoord Water 2011	Doelmatiger waterbeheer	<i>Dit vGRP vormt het platform voor het maken van afspraken ten aanzien van meer samenwerking in de waterketen.</i>

Beleidskader Riolering en Water	Taakstellingen/verplichtingen	Implementatie in Gemeentelijk Rioleringsplan
Rekenrente/ toegerekende rente	Voor investeringen tot en met 2012 is de toegerekende rente 5%. Voor investeringen vanaf 2013 is de rekenrente 3%.	Wordt verwerkt in vGRP
Bandbreedte rioolvoorziening	Toegestane bandbreedte max. € 500.000,- t.o.v. geprognosticeerde verloop voorziening.	Wordt verwerkt in vGRP
Marktconform	Budgetreductie van 15% Op rioolvervangingen in 2012, 2013 en 2014	Wordt verwerkt in vGRP
Technische levensduur riolering	Riolering aangelegd in de periode 1950 tot 1970 kent een technische levensduur van 60 jaar. Overige riolering 80 jaar	Wordt verwerkt in vGRP
Riolering is leidend bij integrale projecten	Riolering is leidend bij de planning van integrale projecten.	Wordt verwerkt in vGRP en in integrale meerjarenplanning.
Vervanging riolering op basis van kwaliteit	Rioolvervangings vindt in principe plaats op basis van kwalitatieve noodzaak. Voor de lange termijnberekeningen (groter dan vijf jaar) wordt gebruik gemaakt van cyclische plannings.	Wordt verwerkt in vGRP en in integrale meerjarenplanning.

Planning integrale projecten (meerjarenplanning)	Als wegvervanging nodig is en vervanging riolering binnen 20 jaar noodzakelijk is wordt het project integraal opgepakt, inclusief vervanging riool.	Wordt verwerkt in vGRP en in integrale meerjarenplanning.
Verdeling kosten (75%-25%) integrale projecten	Bij gecombineerde uitvoering van vervanging riolering en wegverharding komt 75% van de kosten van het vervangen van wegverharding ten laste van riolering	Wordt verwerkt in vGRP en in integrale meerjarenplanning 2013-2017.
Geplande verbetermaatregelen (b.v. verruimen rioolbuizen of aanleg bergbezinkbak)	investeringen alleen uitvoeren na toetsing van effect op basis van recente meetresultaten	Wordt verwerkt in vGRP

Wettelijk kader Wegen	Taakstellingen/verplichtingen	Implementatie in Gemeentelijk Wegenplan
Wegenwet	Zorgplicht wegen (een weg moet in goede staat verkeren)	<i>Het gemeentelijk wegenplan geeft aan op welke wijze de zorgplicht wegen wordt ingevuld.</i>
Gemeentewet	Verkeers- en sociale veiligheid	<i>Opnemen in gemeentelijk wegenplan en goed afstemmen met andere beheerplannen</i>

Beleidskader Wegen	Taakstellingen/verplichtingen	Implementatie in Gemeentelijk Wegenplan
Technische levensduur wegen (wegverharding)	De wegverharding kent een technische levensduur van 80 jaar.	Wordt verwerkt in Gemeentelijk Wegenplan
Planning integrale projecten (meerjarenplanning)	Zodra integrale projecten staan ingepland wordt tot het moment van uitvoering alleen het hoogst noodzakelijke wegonderhoud uitgevoerd. (calamiteitenbeheer).	Wordt verwerkt in Gemeentelijk Wegenplan
Planning integrale projecten (meerjarenplanning)	Als wegvervanging nodig is en vervanging riolering binnen 20 jaar noodzakelijk is wordt het project integraal opgepakt, inclusief vervanging riool.	Wordt verwerkt in Gemeentelijk Wegenplan Investering t.g.v. van vervanging wegen, uitvoering van verkeersmaatregelen en groenmaatregelen opnemen in gemeentelijke investeringslijst (betreft bestaand beleid)
Verkeersveiligheidsplan (VVP) 2000		<i>Integrale projecten worden afgestemd op de kaders vanuit het VVP.</i>
Verkeerscirculatieplan		<i>Integrale projecten worden afgestemd op de kaders vanuit het VCP.</i>
Draaiboek Gladheidsbestrijding	Informatie over strooiroutes	<i>Geeft prioriteiten aan: waar wordt direct en waar wordt later gestrooid.</i>

Verdeling kosten (75%-25%) bij uitvoering integrale projecten	Bij gecombineerde uitvoering van vervanging riolering en wegverharding komt 75% van de kosten van het vervangen van wegverharding ten laste van riolering	Wordt verwerkt in Gemeentelijk wegenplan en in integrale meerjarenplanning 2013-2017.
---	---	---

Wettelijk kader Groen en Spelen	Taakstellingen/verplichtingen	Implementatie in Gemeentelijk Groen- en Spelenplan
Warenwet Attractiebesluit speeltoestellen	Veiligheid speeltoestellen	<i>Jaarlijkse inspectie speeltoestellen</i>
Zorgplicht bomen	Primaire veiligheid rondom bomen	<i>Jaarlijkse VTA boomcontroles</i>

Beleidskader Groen en Spelen	Taakstellingen/verplichtingen	Implementatie in Gemeentelijk Groen- en Spelenplan
Groenstructuurplan 2002	Raamwerk	<i>Duurzaam in stand houden groene hoofdstructuur Rheden: bestaat voornamelijk uit bomenlanen. Deze structuur verstevigen en versterken in het beheer.</i>
	Zonering groene hoofdstructuur	<i>Accentzone: Plekken in dorpskernen en hoofdstructuur met hoogwaardig, netjes en representatief groen Bebouwingszone: woongebieden en bedrijventerreinen. Leefbaarheid speelt hier een belangrijke rol Natuurlijke zone: natuurgebieden(ecologische) verbinding met buitengebied</i>
	(ecologische) verbinding buitengebied	<i>Stadsbosjes in groengebieden/parken spelen een belangrijke rol bij (ecologische) verbindingen met buitengebied</i>
Beleidsnota bomen 2005	Duurzaam in stand houden groene ruggengraat	<i>Groene ruggengraat: bomenlanen, -rijen en solitaire boombegeleiding. Investeren in standplaatsen</i>
Groenadoptie		<i>De gemeente Rheden hanteert voor het groen binnen de bebouwde kom een Basisniveau. Meer/ander groen of een hogere beheerkwaliteit zijn mogelijk, maar de benodigde extra inzet hiervoor zal door andere partijen dan de gemeente geleverd moeten worden. Denk bijvoorbeeld aan burgerparticipatie in de vorm van beheerovereenkomsten.</i>
Beleidsnota spelen 2008-2013	Voldoende speelvoorzieningen	<i>3% leuke speelruimte per hectare uitgegeven gebied in de woongebieden Veilige, leuke, (in)formele speelplaatsen voor alle doelgroepen (kinderen, jeugd en jongeren).Onder speelruimte wordt verstaan niet alleen gebieden met speeltoestellen maar ook speelruimtes (w.o. grasvelden)</i>

Evaluatie huidig beheer

Om goed onderbouwde en bereikbare doelen te kunnen stellen ten aanzien van de koers van het beheer van de openbare ruimte in de komende vijf jaar, is het belangrijk te weten waar de gemeente nu staat. Daarom is getoetst of de beschikbare middelen doelmatig zijn besteed en hiermee, effectief en efficiënt beheer is gerealiseerd.

We onderscheiden drie belangrijke onderwerpen bij deze evaluatie:

- De huidige kwaliteit (gemeten voorjaar 2012);
- De actuele budgetten (2012);
- Huidige organisatie beheer en onderhoud.

1.8 Huidige kwaliteit

Om de huidige kwaliteit in beeld te brengen is in het voorjaar van 2012 een schouw uitgevoerd voor zowel het groen als het meubilair. Op basis van landelijke standaardnormen van het CROW is de kwaliteit op basis van het aangetroffen beeld ingedeeld in kwaliteitsniveaus.

Bij het in beeld brengen van de kwaliteit van wegen is gebruik gemaakt van de wegenspectiecijfers van 2012. Deze zijn op basis van CROW-richtlijnen en de historie omgerekend in kwaliteitsniveaus en kwaliteitsontwikkeling van wegen. De evaluatie van riolering en water is uitgevoerd op basis van actuele beleidsstukken en gegevens uit het beheersysteem en rioolinspecties.

De schouw is uitgevoerd op basis van landelijke standaardnormen van het CROW. Hierbij wordt op representatieve locaties de kwaliteit gemeten op basis van het aangetroffen beeld. De schouwlocaties liggen verdeeld over de hele gemeente en de verschillende structuurelementen (gebieden met een duidelijke functie). Op basis van objectief meetbare normen wordt de kwaliteit ingedeeld in 5 kwaliteitsniveaus:

ZH Zeer Hoog H Hoog B Basis L Laag Z Zeer

Meer informatie over de schouw, structuurelementen en kwaliteitsniveaus is terug te vinden in bijlage 1

Huidige kwaliteit (gemeten voorjaar 2012)	Bedrijventerrein	Buitengebied	Centrum	Groengebied/ parken	Hoofdwegen	Woongebied
<i>Technische staat</i>						
Riolering en water	B	B	B	B	B	B
Wegen	L	L	L	ZL	L	L
Meubilair	H	B	H	H	B	B
Groen en spelen	H	B	B	B	B	B
<i>Verzorging</i>						
Wegen	H	H	B	H	H	H
Groen	B	H	B	H	B	H

Bij de bepaling van de kwaliteit is een onderscheid gemaakt in de kwaliteit van de technische staat en van de verzorging van de wegen en het groen. Tot verzorging behoort straatvegen, onkruidbestrijding, verwijderen van vuil uit het groen etc.)

De meeste geschouwde onderdelen zijn van hoge kwaliteit. Dit kan er licht voor zorgen dat er niet alles helemaal schoon is. Met andere woorden

check kwaliteit riolering obv gegevens Melle

er valt het een en ander aan te merken op de kwaliteit, maar de schades worden niet direct als storend ervaren.
Alleen bij wegen, kwaliteitsniveau Laag, zijn er duidelijke schades geconstateerd.

Technische staat

Riolering en water

Uit de nulmeting komt een gemiddeld Basis niveau naar voren voor het rioolstelsel. Wel gaan wij langzamerhand de effecten van ons ouder wordend rioolstelsel merken. Na de oorlog hebben wij veel riolering aangelegd (ruim 40% van de riolen dateert uit de jaren vijftig en zestig). Naar verwachting is een groot deel hiervan binnen nu en 20 jaar aan vervanging toe. De riolen functioneren gemiddeld gezien op Basis niveau (dit blijkt ook uit het geringe aantal storingsmeldingen). Wel zijn er enkele locaties waar Laag gescoord wordt en waar sprake is van knelpunten Het betreft hier o.a.

- het minder functioneren van het rioolstelsel in de omgeving van de vijvers Kennedylaan in Velp,
- de wateroverlastsituatie in de Middellaan (Velp) en in de Patrijslaan en Industrielaan(Dieren)
- de waterkwaliteit bij de riooloverstorten in Dieren door het nog niet uitvoeren van verbeteringsmaatregelen i.v.m. de Traverse Dieren).

Voor bovengenoemde knelpunten zijn verbetermaatregelen bekend die worden opgenomen in het Gemeentelijk Rioleringsplan 2013-2017).

Wegen

De cijfers van de weginspectie (2012) laten zien dat de kwaliteit van wegen overwegend Laag is. In de laatste jaren is een dalende tendens zichtbaar van basis- naar Laag niveau (conform afgesproken ambitieniveau). Het risico van een dergelijke tendens dat het aantal klachten mogelijk zal gaan toenemen. Door monitoring (o.a. via Melding Openbare Ruimte) zal dit nauwgezet in de gaten worden gehouden.

Meubilair

Het meubilair in de gemeente Rheden scoort gemiddeld op Basisniveau. Bij de schouw is onderscheid gemaakt tussen straatmeubilair (paaltjes, verkeersborden, elektriciteitshuisjes etc.) en parkmeubilair (bankjes en afvalbakken). Het straatmeubilair scoort op de meeste plekken Hoog, alleen in Centra en Hoofdwegen is de kwaliteit basis. Het straatmeubilair vertoont af en toe lichte schades en beschadigingen aan het schilderwerk. Langs hoofdwegen komt het regelmatig voor dat het straatmeubilair niet vast/recht staat en vuil is.

Ook het parkmeubilair scoort gemiddeld op Basisniveau (net niet hoog). Er zijn schades aan het schilderwerk aangetroffen en parkmeubilair is af en toe vies door vuil of aanslag. Het parkmeubilair kent weinig schades en staat bijna overal vast en recht. Afvalbakken zijn over het algemeen goed geleegd en er zit weinig graffiti op.

Groen

Het groen scoort in de hele gemeente gemiddeld op Basisniveau en op bedrijventerreinen zelfs Hoog. Dit betekent dat het groen in Rheden er over het algemeen netjes en verzorgd uitziet. Er komen in geringe mate lichte schades voor, bijvoorbeeld kale plekken, grote snoei-behoefte of slechte gezondheid van het groen. De schades worden echter niet direct als storend ervaren. Basisniveau betekent daarnaast dat aan alle veiligheidsvoorschriften, bijvoorbeeld de veiligheidseisen rondom bomen, wordt voldaan.

Verzorging

Riolering en water

Niet van toepassing.

Wegen

De verzorging van wegen scoort daarentegen overwegend Hoog. Het gaat hierbij om onkruid en zwerfvuil op verharding en veegvuil. Deze onderdelen zijn meegenomen in de schouw (voorjaar 2012) en scoren bijna allemaal gemiddeld Hoog.

Onkruid op verharding komt nauwelijks voor met uitzondering van voetpaden, hier staat regelmatig onkruid. Ook zwerfvuil is maar weinig aangetroffen. Alleen in het centrum, de dorpskernen, komt regelmatig fijn zwerfvuil voor. De verzorging scoort daarom Basis in dit structurelement.

Verzorging groen

Ook de verzorging van het groen scoort gemiddeld op kwaliteitsniveau Basis tot Hoog. Tijdens de schouw is gekeken naar onkruid en zwerfafval in groen. In het Centrum en in Groengebieden/ parken komt nauwelijks onkruid in groen voor en scoort dit onderdeel Hoog. In de overige structuurelementen staat meer onkruid in groen. De hoeveelheid onkruid is echter niet storend en scoort Basis. Zwerfafval in groen scoort voornamelijk Hoog, er ligt bijna geen zwerfafval. Alleen in Centrum en Bedrijventerreinen ligt regelmatig zwerfafval. Deze structuurelementen scoren Basis. Incidenteel is er tijdens de schouw veel fijn zwerfafval in groen of drijfvuil aangetroffen.

Aanvullende informatie en een uitgebreidere omschrijving over de huidige kwaliteit is opgenomen in de gemeentelijke beheerplannen.

1.9 Actuele budgetten

De huidige budgetten voor de disciplines riolering, wegen en groen zijn inzichtelijk gemaakt in onderstaand schema. Hierbij is een uitsplitsing gemaakt in twee soorten kosten:

- Exploitatie: kosten voor het reguliere onderhoud
- Eigen organisatie: gemeentelijke kosten

Huidig budget (2012)	
Exploitatie	
Riolering en water	716.048
Wegen (incl. verzorging en wegmeubilair)	2.867.370
Openbaar groen en spelen (incl. verzorging)	1.728.312
Subtotaal exploitatie	5.311.730
Eigen organisatie weg, riool en groen/spelen	
Kosten coördinatie werkzaamheden (Openbaar Beheer)	1.422.371
Overhead (conform systematiek begroting gem. Rheden)	1.494.986
Subtotaal eigen organisatie	2.917.357
Totaalbudget exploitatie en eigen organisatie	8.229.087
Investeringslasten projecten (t/m 2012)	
Afschrijving en rente riolering en water	2.238.189
Afschrijving wegen en groen/spelen	404.754
Totaal afschrijving (en rente)	2.642.943

Opmerkingen bij tabel:

- exploitatie betreft de dagelijkse kosten voor beheer en onderhoud, het klein- en groot onderhoud gedurende de technische levensduur van de weg, riool of groen/speelvoorzieningen;
- afschrijving betreft een raming van de afschrijvingskosten van projecten uitgevoerd tot en met 2012
- de kosten voor riolering en water, voor zowel exploitatie, eigen organisatie en investeringslasten van riolerings- en waterprojecten, maken onderdeel uit van de rioolheffing;
- bij wegen en openbaar groen worden alleen de afschrijvingskosten opgenomen. De rentekosten zijn verwerkt in de algemene dekkingsmiddelen.

1.10 Huidige organisatie beheer openbare ruimte

Het beheer en onderhoud aan de wegen, riolering en groen en de uitvoering van de integrale projecten worden voorbereid en uitgevoerd door de afdeling Openbaar Beheer. Sinds begin 2012 is de organisatie van de afdeling Openbaar Beheer gewijzigd.

De afdeling bestaat uit twee teams: het team Regie en het team Wijkbeheer. Het team regie is onderverdeeld in Projecten en Advies en Beheer en Beleid. Het team Wijkbeheer is

geografisch onderverdeeld in Oost (vanuit werkplaats Dieren) en West (vanuit werkplaats Velp).

Het team Regie houdt zich voornamelijk bezig met het beheer van de openbare ruimte, het klein- en grootschalig onderhoud en de voorbereiding en uitvoering van de integrale projecten. Het team Wijkbeheer houdt zich bezig met het dagelijks onderhoud. In het team Wijkbeheer vervullen zes medewerkers, naast de uitvoering van de dagelijkse onderhoudswerkzaamheden, de rol van gastheer in "hun"wijk. Zij fungeren in deze rol als de oren en ogen van de wijk en zijn daarmee het dagelijkse aanspreekpunt voor de burgers (klantgericht werken)

1.11 Conclusie: we zijn op de goede weg

Met het huidige budget behaalt de gemeente Rheden een hogere kwaliteit dan volgens de scenarioberekeningen bij het huidige beleid passen. Deze scenarioberekeningen zijn gebaseerd op landelijke kengetallen, waarin de gegevens van circa 150 gemeentes zijn meegenomen.

Kwaliteit gemeten voorjaar 2012

Huidige kwaliteit (gemeten voorjaar 2012)	Bedrijventerrein	Buitengebied	Centrum	Groengebied/parken	Hoofdwegen	Woongebied
Technische staat						
Riolering en water	B	B	B	B	B	B
Wegen	L	L	L	ZL	L	L
Meubilair	H	B	H	H	B	B
Groen en spelen	H	B	B	B	B	B
Verzorging						
Wegen	H	H	B	H	H	H
Groen	B	H	B	H	B	H

Huidig beleid (2007-2012)					
Bedrijventerrein	Buitengebied	Centrum	Groengebied/parken	Hoofdwegen	Woongebied
B	B	B	B	B	B
L	L	L	L	L	L
B	B	B	B	B	B
B	B	B	B	B	B
B	B	B	B	B	B
B	B	B	B	B	B

De resultaten van de evaluatie laten zien dat de grootste verschillen zitten bij de verzorging van wegen en groen. Deze scoort Hoog terwijl het beleid gericht is op Basisniveau. De verwachting is dat de resultaten de komende jaren in grote lijnen kunnen worden doorgezet.

ZL

Het budget ligt in verhouding met het huidige beleid een fractie hoger dan nodig om het afgesproken kwaliteitsbeeld te realiseren. In de praktijk blijkt dat het budget doelmatig wordt besteed. Dit komt tot uitdrukking in de hogere kwaliteit buiten.

H B H H B B

ZL

H H B ZL H H H

L L
H H

Koers: duurzame en veilige openbare ruimte met beheersbare risico's

Rekening houdend met de kaders in hoofdstuk 2 en gelet op de huidige situatie, de evaluatie van het huidige beheer in hoofdstuk 4, stellen we voor om de bestaande koers te continueren:

De gemeente Rheden streeft daarmee naar een duurzame en veilige openbare ruimte met beheersbare risico's en tegen aanvaardbare kosten.

In dit hoofdstuk leggen we uit wat dit betekent voor het kwaliteitsbeeld, de budgetten en organisatie van het beheer. Hieraan ten grondslag ligt een traject waarin de consequenties en

risico's van verschillende scenario's in beeld zijn gebracht.

1.12

Voorgesteld kwaliteitsbeeld	Bedrijventerrein	Buitengebied	Centrum	Groengebied/parken	Hoofdwegen	Woongebied
<i>Technische staat</i>						
Riolering en water	B	B	B	B	B	B
Wegen	L	L	L	L	L	L
Groen en Spelen	B	B	B	B	B	B
<i>Verzorging</i>						
Wegen	B	B	B	B	B	B
Groen	B	B	B	B	B	B

Kwaliteitsbeeld: Een duurzame en veilige openbare ruimte met beheersbare risico's

Op basis van de voorgestelde koers is het uitgangspunt voor het

L L

kwaliteitsbeeld van de openbare ruimte het Basisniveau. Deze ambitie geldt voor alle structurelementen (Bedrijventerrein, buitengebied, centrum etc.). Kwaliteitsniveau Basis is gericht op efficiënt en doelmatig beheer, conform de richtlijnen in beherend Nederland. Klachten van burgers zullen slechts incidenteel voorkomen. Bij het Basisniveau wordt minimaal aan wettelijke eisen, zoals het attractiebesluit voor spelen en de zorgplicht voor bomen voldaan.

De Raad heeft in 2011 (minderen met beleid) besloten de technische staat van wegen op een Laag kwaliteitsniveau te onderhouden. Deze koers wordt ook in de komende jaren gecontinueerd. Kwaliteitsniveau Laag heeft tot gevolg dat met name comfort in het geding komt. Dit brengt risico's met zich mee ten aanzien van de veiligheid, kosten en burgers tevredenheid ten opzichte van de kwaliteit van de wegen. Goed meten en monitoren is essentieel om deze risico's beheersbaar te houden. In de jaartijksse rapportages krijgen deze risico's nadrukkelijke aandacht.

ZL

Het gewenste kwaliteitsbeeld is gevoed door kennis en eenheidsprijzen en de afgestemde kwalitatieve plannings van de verschillende disciplines.

In de gemeentelijke beheerplannen zal het kwaliteitsbeeld verder worden uitgewerkt. Zo kunnen binnen het budget plaatselijk nuances in het onderhoudsniveau aangebracht worden.

De ambities voor de komende jaren zijn uitgedrukt in een kwaliteitsscenario. Hierbij wordt de kwaliteit, net als bij de schouw, uitgedrukt in landelijke normen, de standaardnormen van het CROW. De kwaliteit hoeft niet overal hetzelfde te zijn, maar kan bijvoorbeeld in het centrum verschillen van het buitengebied of bedrijventerreinen. Daarom worden de ambities per structurelement (gebiedstype) weergegeven. Er worden 5 kwaliteitsniveaus onderscheiden:

ZH Zeer Hoog **H** Hoog **B** Basis **L** Laag **Z** Zeer Laag

Voor meer informatie over kwaliteitsgericht werken en kwaliteitsniveaus zie bijlage 1.

Om een realistische uitwerking van het beheer in nieuwe gemeentelijke beheerplannen te kunnen maken, is een vooronderzoek gedaan naar verschillende kwaliteitsscenario's en de bijbehorende beheerbudgetten. Dit vooronderzoek ligt ten grondslag aan het scenario hiervoor.

1.13 Budget voorgesteld kwaliteitsbeeld

Het kwaliteitsbeeld kan vertaald worden in een financieel plaatje. Op basis van het kwaliteitsbeeld in paragraaf 5.1 en op basis van landelijk representatieve kengetallen kost het integraal beheren van de openbare ruimte in de gemeente Rheden de komende jaren ca. € 5,3 miljoen per jaar. Dit bedrag is exclusief de kosten van de eigen organisatie (overhead en regie), afschrijvingskosten van projecten t/m 2012 en prijsindexering en opgebouwd als volgens het schema hieronder. De kosten voor overhead en regie kunnen jaarlijks verschillen. De kosten van overhead en regie in 2012 zijn opgenomen in hfd.4.2

In dit budget zijn de kosten voor de volgende drie gemeentelijke beheersplannen opgenomen:

- Riolering en water (Gemeentelijk Rioleringsplan)
- Wegen (Gemeentelijke Wegenplan)
- Groen en Spelen (Gemeentelijk Groen en Spelenplan)

	Benodigd budget	Gemeentelijke begroting 2012
Riolering en water		
Exploitatie	€ 716.048	716.048
Wegen	€ 2.904.100	€ 2.867.370
Technische staat	€ 2.451.800	€ 2.393.670
Verzorging	€ 323.800	€ 344.600
Wegmeubilair	€ 128.500	€ 129.100
Groen en spelen	€ 1.687.035	€ 1.728.312
Technische staat groen	€ 1.031.235	€ 1.651.287
Verzorging groen	€ 575.900	
Spelen	€ 79.900	€ 77.025
Totaal	€ 5.307.183	€ 5.311.730

Het benodigd budget voor de technische staat van wegen is opgebouwd uit de kosten uit de scenarioberekening behorende bij de kwaliteitsambitie Laag, plus 15% voor klein onderhoud. De gemeente Rheden kent tot nu toe geen aparte kostenpost voor de verzorging van het groen (schoffelen, vuil verwijderen etc.) deze kosten zijn samen met het technisch onderhoud in één kostenpost ondergebracht. In het nieuwe Gemeentelijk Groen en Spelenplan zal dit verschil wel inzichtelijk worden gemaakt.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van landelijke kengetallen. In de gemeentelijke beheerplannen zullen het kwaliteitsbeeld en het bijbehorende budget verder worden uitgewerkt. Bij het uitwerken van de gemeentelijke beheerplannen kunnen verschuivingen en nuances in onderhoudsniveau worden aangebracht en kunnen de kosten tussen de disciplines groen, wegen en riolering in beperkte mate verschuiven om daarmee de integrale aanpak te versterken en de efficiency te vergroten. Het hier genoemde totaalbudget vormt hierbij het financiële kader.

Kosten riolering en water in relatie tot rioolheffing

Riolering neemt ten opzichte van wegen en groen/spelen een bijzondere positie in. Niet alleen omdat het ondergrondse infrastructuur is en daarmee niet bepalend voor de beeldkwaliteit van de kernen, maar vooral omdat de gemeente verplicht is door de wet Milieubeheer om een gemeentelijke rioleringsplan op te stellen. Riolering heeft daarmee een afwijkende financieringsstructuur (rioolheffing). Dit betekent dat niet alleen de dagelijkse kosten van beheer en onderhoud, klein en groot onderhoud (exploitatiebedrag in bovenstaande tabel) maar ook de vervangings- en verbeterprojecten worden opgenomen in het gemeentelijk rioleringsplan. Voor alle duidelijkheid: bij wegen en groen/spelen worden de investeringsbedragen van vervangingsprojecten niet opgenomen in het beheerplan maar in de gemeentelijke investeringslijst. De vervangingsprojecten zijn opgenomen in de integrale meerjarenplanning 2013-2017 (zie bijlage 3).

Door uit te gaan van reëlere budgetramingen (van cyclische naar kwalitatieve vervanging), overdracht van beheertaken aan het waterschap (gemalen beheer), nauwere samenwerking met de waterschappen en omliggende gemeenten en integrale afstemming van de sectorale beheerplannen zijn wij in staat het investeringsvolume in vergelijking tot het huidig (3^e) GRP te reduceren. Wij zijn daarmee in staat in 2020 13% besparing te realiseren op onze lasten. Dit betekent dat ook de rioolheffing in 2020 met circa 13% minder kan stijgen.

Ondanks dat wij in 2020 13% minder lastenstijging realiseren zien wij dat de lasten elk jaar stijgen. In lijn met de voorwaarden van de commissie BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) worden in onze huidige financieringsstrategie investeringen geactiveerd en als kapitaallasten ten laste van de rioolexploitatie gebracht. De afschrijvingstermijnen zijn in lijn met de te verwachten gebruiksduur (technische levensduur 60 of 80 jaar). Een lange afschrijvingstermijn leidt op korte termijn tot relatief lage lasten. Echter op lange termijn leidt dit, door de rentelast, tot een forse toename van de lasten (omstreeks 2040 zullen onze investeringslasten verdubbeld zijn).

De kosten van de exploitatie van riolering en water en de investeringslasten van vervangings- en verbeterprojecten van riolering en water zijn verwerkt in het geactualiseerde GRP-rekenblad 2013-2017 (zie bijlage 2) In dit overzicht is een geprognosticeerde stijging van de rioolheffing en van de bestemmingsreserve riolering opgenomen. Jaarlijks zal bij de vaststelling van de begroting ook de rioolheffing voor dat jaar worden vastgesteld.

1.14 Organisatie en implementatie

Wij stellen voor om de te volgen koers uit te voeren op basis van kwaliteit- en procesgestuurd beheer in de komende planperiode.

Deze werkwijze focust zich op het maken en controleren van kwaliteitsafspraken. De afspraken worden vastgelegd in ambities en kunnen gezien worden als een contract tussen opdrachtgever (in dit geval de gemeenteraad) en opdrachtnemer (het college). Over de resultaten wordt jaarlijks verantwoording afgelegd.

Ambitie

Deze Kadernota stelt de integrale ambities voor het beheer van de openbare ruimte voor de komende vijf jaar vast. Hierin staan de kwaliteitsafspraken, de integrale ambitie, beleid en budget over het dagelijks beheer van de wegen, riolering en groen/spelen waar de gemeenteraad en het college zich beiden aan committeren.

Gemeentelijke beheerplannen

De gemeentelijke beheerplannen vertalen deze ambities en afspraken uit de Kadernota naar het tactisch en operationeel beheerniveau. Per discipline worden de ambities uitgewerkt in concrete plannen en is er ruimte voor nuancering. Effecten en consequenties van verschillende actuele thema's op het operationeel beheer worden helder in beeld gebracht.

Projecten

In de Kadernota worden geen kwaliteitsafspraken vastgelegd over projecten. De planning en kosten hiervan zijn vastgelegd in de integrale meerjarenplanning en in de gemeentelijke investeringslijst. De ambitie Basis geldt dan ook niet voor projecten. Bij projecten wordt altijd naar optimale kwaliteit gestreefd.

Plan

De integrale afspraken en ambities uit de Kadernota worden uitgewerkt in sectorale beheerplannen.

Door de plannen op elkaar af te stemmen en te toetsen kan de optimale beheerstrategie worden gekozen en uitgewerkt en ontstaan interne samenwerkingsvormen.

Contract

Op basis van de afspraken in de Kadernota en de uitwerking hiervan in gemeentelijke beheerplannen worden de vastgelegde ambities doorvertaald in contracten. Hierbij legt de organisatie eerst de (integrale) doelstelling vast en kiest hierbij de juiste contractvorm. Dit geldt voor zowel interne- als externe samenwerkingsvormen.

Toezicht

Toezicht speelt een belangrijke rol bij het planmatig beheersen van contracten en uitvoerende werkzaamheden. Hierbij wordt gestuurd op basis van de resultaten en de ambities, de kwaliteitsafspraken in het contract.

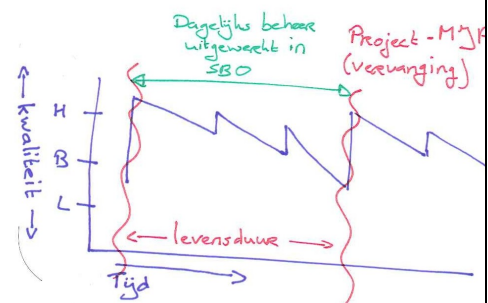
Metten

Het is belangrijk de kwaliteit van de gestelde ambities (de kwaliteitsafspraken over het dagelijks beheer van de openbare ruimte die zijn vastgelegd in de Kadernota en uitgewerkt in de gemeentelijke beheerplannen) objectief te blijven meten tijdens de uitvoering van het vastgestelde scenario. Door de kwaliteit met objectieve metingen jaarlijks te monitoren, worden geleverde resultaten vastgelegd.

Een voorbeeld: Wegen in het Gemeentelijk wegenplan versus Projecten in de praktijk

De ambitie voor het dagelijks technisch onderhoud van wegen wordt in deze Kadernota voorgesteld op kwaliteitsniveau Laag. In het gemeentelijk wegenplan zal een beheerstrategie met bijbehorende beheermaatregelen worden uitgewerkt waarmee de kwaliteit van de wegen minimaal op dat afgesproken kwaliteitsniveau kan worden onderhouden. Dit is gebaseerd op langdurig in stand houden van de wegen. Het gemeentelijk wegenplan omvat dagelijks, klein en groot onderhoud aan de wegen.

De beheerstrategie en maatregelen zijn afgestemd op de levensduurcyclus van wegen. Deze cyclus is vastgelegd in de integrale meerjarenplanning. Op basis van deze planning wordt bepaald wanneer wegen zullen worden vervangen. Vervanging van wegen wordt vormgegeven in de vorm van een project. De kosten en uitvoering hiervoor zijn opgenomen in de meerjarenplanning en de jaarlijkse investeringslijst en dus niet in het gemeentelijk wegenplan

De kwaliteitsambitie Laag voor wegen uit de Kadernota geldt niet voor projecten. Bij

Review

Bij integraal werken en regievoeren zal de organisatie verantwoording af moeten leggen aan het management, het bestuur en de gemeenteraad over de gemaakte afspraken, de werkprocessen en het geleverde resultaat.

Gemeentelijke beheerplannen

Voor de ambities en afspraken die zijn vastgelegd in de Kadernota gebeurt dit jaarlijks. Het dagelijks beheer van de openbare ruimte wordt jaarlijks geëvalueerd op basis van monitoring van de kwaliteit (het behaalde resultaat buiten), reflectie op de gehanteerde werkwijzen, besteding van de budgetten en tevredenheid van burgers. Met deze gegevens legt het college in de financiële paragraaf verantwoording af aan de gemeenteraad over de behaalde resultaten in relatie tot kwaliteitsambities. Met andere woorden er wordt verantwoording afgelegd over de kwaliteitsafspraken, over de doelmatige besteding van het budget (exploitatie) en over effectief en efficiënt beheer van de wegen, riolering en groen/spelen.

De organisatie zelf maakt ook gebruik van deze gegevens. Ze vormen de input om bij te sturen, waar dat, op dat moment, nodig is. Zodat ook in de toekomst aan de ambities en kwaliteitsafspraken kan worden voldaan.

Projecten

De projecten die de gemeente uitvoert op basis van de meerjarenplanning en de investeringslijst vormen geen onderdeel van het dagelijks-, klein- en groot onderhoud aan de wegen, riolering en groen/spelen. Hierover zijn dan ook geen afspraken gemaakt in de Kadernota (m.u.v. rioleringsprojecten). De verantwoording over uitgevoerde projecten wordt gelijk aan de verantwoording van de bovengenoemde beheerplannen afgelegd bij de presentatie van de jaarrekening

Bijlagen en achtergronddocumenten

- Bijlage 1: Achtergrondinformatie kwaliteits- en procesgestuurd beheren
(kwaliteitscatalogus, structuurelementen en scenario's)
Bijlage 2: Rekenblad vGRP 2013-2017
Bijlage 3: Overzicht Integrale meerjarenplanning (Rheden, 17 september 2012)

Achtergronddocumenten:

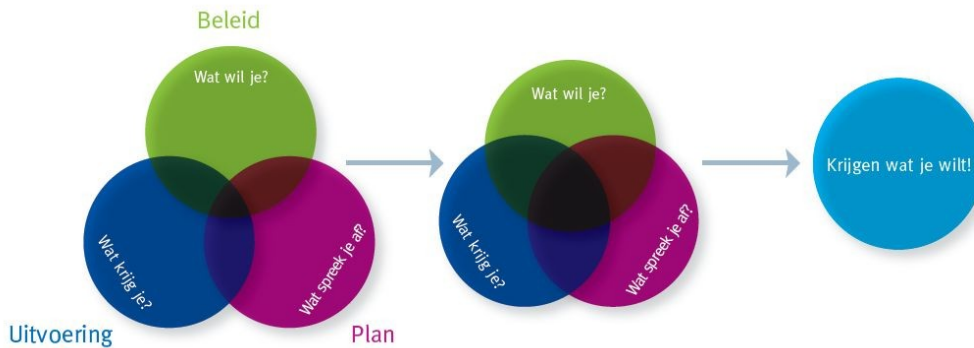
- Definitieve kaart structuurelementen (Oranjewoud, 13 juni 2012)
- Schouwrapportage 2012 (Oranjewoud, 16 mei 2012)
- Memo scenario's Rheden (Oranjewoud, 17 juli 2012)
- Integrale beheerplanning (Rheden, 17 september 2012)

Bijlage 1: Kwaliteits- en procesgestuurd beheren

Kwaliteits- en procesgestuurd beheren is een methode waarbij de koppeling tussen kwaliteit en kosten inzichtelijk wordt gemaakt. Hierbij wordt gewerkt met meetlatten waarin verschillende kwaliteitsniveaus worden gekoppeld aan beelden en normen. Aan elk kwaliteitsniveau hangt een ander prijskaartje.

De systematiek sluit aan bij de doelstellingen en geeft de gemeente een instrument voor het bepalen van de beleidskaders voor de kwaliteit van de openbare ruimte.

De beheerder, bestuurder en burger hanteren meestal totaal verschillende begrippen als het gaat om de kwaliteit van de openbare ruimte. Ook de beheerders van verschillende disciplines of uit verschillende delen van de gemeente gebruiken elk hun eigen jargon. Vaak denkt men daarbij over hetzelfde te praten. In de praktijk bestaat er verschil van mening over de betekenis van de gehanteerde begrippen. Voor een goede communicatie is het van belang dat alle betrokkenen dezelfde taal (gaan) spreken.

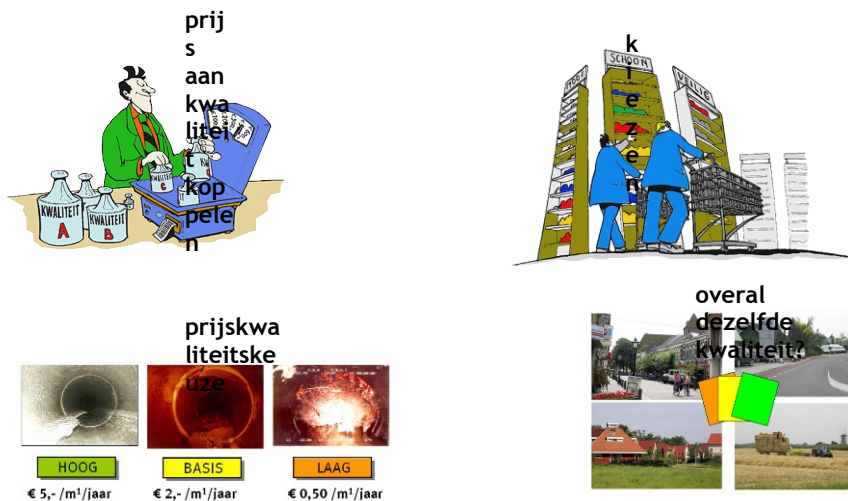

Figuur: Wat is kwaliteit?

Met behulp van deze methode kunnen beleidskaders voor de kwaliteit van de openbare ruimte worden uitgedrukt in integrale ambities en scenario's.

Proces

Het uitwerken van ambities en scenario's gebeurt in een aantal stappen. Als eerste is het te beheren areaal in beeld gebracht en ingedeeld in structuurelementen. Op deze manier kunnen gebieds-/ functiegerichte kwaliteitskeuzes worden gemaakt op basis van de kwaliteitsmeetlat. Met behulp van beschikbare kwaliteitsgegevens (inspectiecijfers, schouw en/of nulmeting) is de huidige kwaliteit van de openbare ruimte in beeld gebracht. Vervolgens zijn een aantal integrale scenario's opgesteld. Aan de verschillende kwaliteitsniveaus worden kengetallen gekoppeld. Met behulp van de GBlapp-kiezen worden de kosten doorgerekend. Op deze manier worden naast kwaliteitsbeelden ook het benodigde budget voor elk scenario in beeld gebracht.

Structuurelementen

De kwaliteit hoeft niet overal in de gemeente hetzelfde te zijn, maar kan bijvoorbeeld samenhangen met de gebruikswaarde of representativiteit. Het centrum kan daardoor in kwaliteit verschillen van bijvoorbeeld bedrijventerreinen of het buitengebied. Daarom is een indeling gemaakt in verschillende type gebieden met een eigen karakter en functie. Deze gebieden met een eigen karakter, functie, inrichting en gebruik in de openbare ruimte noemen we structuurelementen. Bij het toekennen van structuurelementen wordt een primair onderscheid gemaakt naar functies als wonen, werken, winkelen en recreatie in de gemeente.

Er zijn zes verschillende structuurelementen benoemd en gebruikt bij het opstellen van de scenario's. Ze worden hieronder toegelicht. De structuurelementen zijn vastgelegd op kaart: Definitieve kaart structuurelementen (Oranjewoud, 13 juni 2012)

- Centrum
- Hoofdstructuur
- Woongebied
- Bedrijventerrein
- Park/ groengebied
- Buitengebied

Centrum

In het centrum liggen zowel intensief gebruikte winkelgebieden en voorzieningen als delen met een woon- of gemengde functie. Van gevel tot gevel. Bijvoorbeeld de Hoofdstraat/ Rozendaalselaan in Velp.

Hoofdstructuur

De hoofdstructuur wordt vooral gevormd door lijnvormige elementen die een belangrijke structurerende rol spelen in de ruimtelijke opbouw van de gemeente. Dit wordt gecombineerd met een belangrijke verbindingfunctie. Omdat wijken, dorpen en allerlei functies door middel van hoofdstructuurlijnen gekoppeld worden, brengt de hoofdstructuur samenhang en oriëntatie in de gemeente. Vanuit dat oogpunt worden o.a. de hoofdroutes voor autoverkeer (radialen en rondwegen, verbinding- en ontsluitingswegen) tot de hoofdstructuur gerekend. De gebruikintensiteit van deze structuurelementen is intensief. Het betreft doorgaande wegen, zoals de Oranjeweg in Rheden.

Woongebied

Woongebieden zijn structuurelementen waarvan de onderlinge verschillen, die van invloed kunnen zijn op de kwaliteitskenmerken, minimaal zijn. Het gaat hier voornamelijk om woonwijken. De begrenzingen worden in het algemeen gevormd door de bebouwde komgrens. De gebruikintensiteit van deze structuurelementen is gemiddeld. Kleine groen en speelplekken met een buurt- of wijkfunctie vallen onder de benaming woongebied.

Bedrijventerrein

Onder het structurelement bedrijventerreinen vallen de industriegebieden en de bedrijventerreinen. De gebruiksintensiteit van deze structurelementen is gemiddeld tot extensief. Denk aan de Kanaaldijk in Dieren.

Park/ groengebied

Het gaat hier om gebieden met een groen/parkachtig karakter die over het algemeen een recreatieve functie hebben, zoals het Carolinapark in Dieren. Deze gebieden komen in de gehele gemeente voor.

Buitengebied

Het structurelement buitengebied is gelegen buiten de bebouwde kom, veelal met een agrarisch, recreatief of natuurlijk karakter. Verspreid in dit kunnen woningen en bedrijven voorkomen. De gebruiksintensiteit is extensief.

Kwaliteitsmeetlat

In de standaard kwaliteitscatalogus van Oranjewoud is voor verschillende onderdelen van het openbaar groen de kwaliteit vastgelegd in een 5-schaal: de kwaliteitsmeetlat.

Afbakening meetlat

Om tot een zo goed mogelijke beschrijving te komen van het beleidskader is allereerst de scope van het beheer afgebakend. Het beheer van de openbare ruimte richt zich op de kenmerken heel en schoon.

- **Technische staat: is het *heel*?**
De technische staat is een kwaliteitskenmerk waarmee de technische en/of vakkundige eisen worden aangegeven die gesteld worden aan de openbare ruimte. Bijv. schades.
- **Verzorging: is het *schoon*?**
De verzorgingsgraad is een kwaliteitskenmerk waarmee de eisen voor schoonheid en netheid worden aangegeven. Dit wordt uitgedrukt in eisen over de toegestane hoeveelheden onkruid en zwerfafval.

Kwaliteitsniveaus

Om een bepaalde kwaliteit in de openbare ruimte te realiseren, zijn verschillende ambitieniveaus of kwaliteitsniveaus te onderscheiden. De kwaliteit is uitgedrukt in vijf kwaliteitsniveaus: Zeer hoog, Hoog, Basis, Laag en Zeer laag. Om een indruk te krijgen is in het onderstaande figuur per kwaliteitsniveau een impressie gegeven.

- **Zeer hoog:** uitstekend onderhouden, ziet er als nieuw uit;

- **Hoog:** goed onderhouden, bijna niets op aan te merken;

- **Basis:** voldoende onderhouden, wel wat op aan te merken;

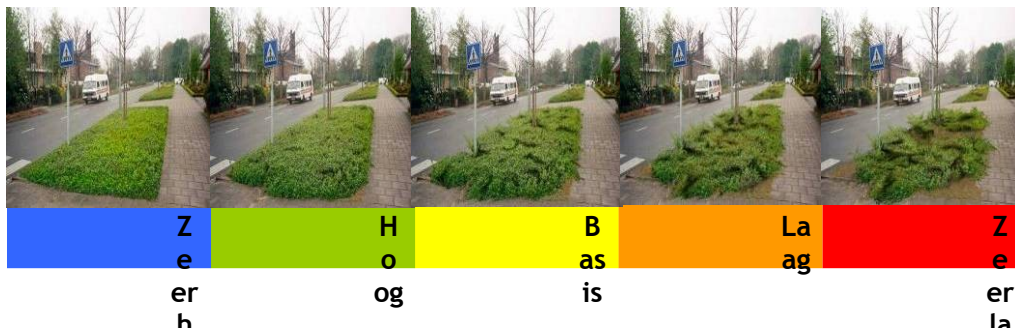
- **Laag:** sober tot onvoldoende, enige achterstanden bij het onderhoud zijn zichtbaar;

- **Zeer laag:** onvoldoende onderhouden, flinke achterstanden, kapot.

De keuzemogelijkheden voor de gewenste kwaliteitsniveaus van de openbare ruimte zijn als volgt te typeren qua omschrijving en rapportcijfer:

	oog	Technische staat (Heel)	Verzorging (Netheid)	Rapportcijfer
Zeer hoog	Z	Perfect, heel, geen schade	Brandschoon	≥ 9,5
Hoog	H	Weinig op aan te merken	Schoon	7,5 - 9,4
Basis	B	Lichte schade, een en ander op aan te merken	Matig schoon, niet storend	5,5 - 7,4
Laag	La	Duidelijke schade, veel op aan te merken	Vuil, storend	3,5 - 5,4
Zeer Laag	Z	Ernstige schade, kapot, onveilig	Zeer vuil, duidelijk storend	0 - 3,4

De niveaus 'Hoog', 'Basis' en 'Laag' vormen de kern van elke kwaliteitsdiscussie. Ze bieden ruimte om te differentiëren: waar moet het beter en waar mag het wat minder. Aan ieder kwaliteitsniveau zijn tekstuele omschrijvingen en criteria met meetbare en toetsbare normen gekoppeld. Daarmee kunnen de kwaliteitsniveaus SMART gemaakt worden, zodat de kwaliteitskeuzes in het beleid ook op de werkvloer gerealiseerd kunnen worden. De systematiek sluit aan op landelijk gangbare normeringen van bijvoorbeeld CROW, RAW, Nederland Schoon en Alterra.

Bijlage 2: Rekenblad vGRP 2013

Bijlage 3: Integrale meerjarenplanning